

KONKURENCES PADOME

Blaumaņa ielā 5a, Rīgā, LV-1011 ♦ Tālrunis 7282865 ♦ Fakss 7242141

L Ē M U M S

Rīgā

Nr. _____ 50 _____

(Prot. Nr. 32, 7. §)

2007. gada 30. maijā

Lieta Nr. p/06/05/21

Par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. un 3. punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” darbībās

2006. gada 10. oktobrī Konkurences padome saistībā ar lietu Nr. 2092/06/09/12 „Par SIA „Impro ceļojumi” 22.08.2006. iesniegumu” ieguva 18.12.2003. Sadarbības līguma Nr. 1 (turpmāk – Sadarbības līgums) kopiju. Sadarbības līgums ir noslēgts starp SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra”. Sadarbības līguma 1.1.2. apakšpunktā sadarbības partneri par līguma mērķi uzskata „veidot vienotu ekonomisko politiku pakalpojumu pārdošanā, cenu politikā attiecībā ar klientiem un sadarbības partneriem, tai skaitā tūrisma aģentūrām”. Minētajā apakšpunktā izvirzītajā mērķī Konkurences padomes saskaņā ar Konkurences likuma 11. panta iespējamo pārkāpumu.

Konkurences padome, pamatojoties uz Konkurences likuma 8. panta pirmās daļas 1. punktu, 22. panta 2. punktu un 24. pantu, 2006. gada 12. decembrī (Prot. Nr. 72, 6. §) nolēma ierosināt lietu uz Konkurences padomes iniciatīvas pamata par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. un 3. punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” darbībās.

Ierosinātās lietas ietvaros tika iegūta informācija no SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours”, SIA „Jēkaba aģentūra”, SIA „Impro ceļojumi”, Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra, Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes, Tūrisma firmas „AR-TUR”, Tūrisma aģentūras Kolumbs, SIA „Ansbergs”, kā arī notika Konkurences padomes un SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours”, SIA „Jēkaba aģentūra” pārstāvju tikšanās.

SIA „Relaks Tūre” (vienotais reģistrācijas numurs 40003241549) juridiskā adrese ir Rīga, Ģertrūdes iela 50, LV-1011, dalībnieki – divas fiziskas personas.

SIA „Jēkaba aģentūra” (vienotais reģistrācijas numurs 40003620095) juridiskā adrese ir Ogres rajons, Ikšķile, Melioratoru iela 2-34, vienīgais sabiedrības dalībnieks ir fiziska persona.

SIA „Latvia Tours” (vienotais reģistrācijas numurs 40103042144), juridiskā adrese ir Rīga, Kaļķu iela 8, LV-1050, vienīgā sabiedrības dalībniece ir fiziska persona.

Ar lietā esošiem materiāliem tika aicināti iepazīties visi trīs EC-Kluba dalībnieki.

Izvērtējot lietā Nr. p/06/05/21 esošo informāciju, Konkurences padome

k o n s t a t ē j a:

1. Konkrētais tirgus

Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas noteiktā aizlieguma pārkāpuma tiesiskā sastāva konstatācija ir iespējama noteiktā tirgus dalībnieku saimnieciskās darbības jomā, t.i. kādā konkrētajā tirgū.

Konkrētais tirgus Konkurences likuma 1. panta 4. punkta izpratnē ir konkrētās preces tirgus, kas izvērtēts saistībā ar konkrēto ģeogrāfisko tirgu. Atbilstoši Konkurences likuma 1. panta 5. punktam konkrētās preces tirgus – noteiktās preces tirgus, kurā ietverts arī to preču kopums, kuras var aizstāt šo noteikto precī konkrētajā ģeogrāfiskajā tirgū, ņemot vērā pieprasījuma un piedāvājuma aizstājamības faktoru, preču pazīmes un lietošanas īpašības. Savukārt atbilstoši Konkurences likuma 1. panta 3. punktam konkrētais ģeogrāfiskais tirgus – ģeogrāfiskā teritorija, kurā konkurences apstākļi konkrētās preces tirgū ir pietiekami līdzīgi visiem šā tirgus dalībniekiem, un tādēļ šo teritoriju var nošķirt no citām teritorijām.

Konkurences padome ierosināja lietu Nr. p/06/05/21, jo saskatīja Konkurences likuma 11. panta iespējamo pārkāpumu SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” darbībās, noslēdzot un īstenojot Sadarbības līgumu.

1.1. Sadarbības līguma pirmajā nodaļā kā līguma mērķis ir norādīts, ka „Partneri vēlas radīt priekšnoteikumus efektīvai un savstarpēji izdevīgai sadarbībai, kas virzīta uz konkurētspējīgu tūrisma produktu u.c. ar tūrismu saistītu pakalpojumu pārdošanu, t.i. sagatavo un realizē kompleksus tūrisma pakalpojumus”. No Sadarbības līguma partneriem iegūtā informācija liecina par to, ka Sadarbības līgums ir noslēgts ar mērķi partneriem pārdot savus izstrādātos eksotiskos ceļojumus ar EC-Kluba zīmolu.

1.2. Saskaņā ar Tūrisma likuma 1. panta:

- 5. punktu - kompleksais tūrisma pakalpojums ir iepriekš sagatavots vismaz divu tūrisma pakalpojumu apvienojums, kurš pārdots vai piedāvāts par kopīgu cenu un attiecas uz laika posmu, kas garāks par divdesmit četrām stundām, vai kurš ietver izmitināšanu;

- 6. punktu – kompleksā tūrisma pakalpojuma sniedzējs – komersants, kas veic gan tūrisma operatora, gan tūrisma aģentūras funkcijas;

- 14. punktu – tūrisma aģentūra – komersants, kas pilda starpnieka funkcijas starp klientiem un tūrisma operatoriem vai citiem pakalpojumu sniedzējiem;

- 19. punktu – tūrisma operators – komersants, kas izstrādā un pārdod kompleksus tūrisma pakalpojumus.

1.3. Vārds „eksotisks, eksotika” tiek skaidrots, kā neparastu, svešu tālām zemēm raksturīgu īpatnību, piem., dabas parādību, iedzīvotāju paražu u.tml. kopums; tāls, svešzemju („Svešvārdu vārdnīca” Jumavas izdevniecība 1999.g. -184. lpp). Ar nosaukumu eksotiskie ceļojumi (tulkojumā no grieķu valodas svešs, svešzemju) tūrisma nozarē (Tūrisma vārdnīcās un enciklopēdijās) tiek apzīmēti ceļojumi, kas tiek piedāvāti Latvijas iedzīvotājiem uz neparastām tālām zemēm ar savdabīgu kultūru, tradīcijām, brīnumainu, mežonīgu dabu utt. Eksotiskais tūrisms – tūrisma veids, kas kļuvis populārs tieši ar neparastu piedāvājumu klāstu. Eksotikas cienītājus gaida, piemēram, ceļojumi ar kamieļiem pa Arābijas vai Āfrikas tuksnešiem, braucieni ar sniega motocikliem Arktikā, aktīvas atpūtas apvienojumu ar mežonīgu, skarbu dabu un tamlīdzīgi (Latvijas Tūrisma aģentu asociācijas 06.09.2006. vēstule Nr. 9/1).

1.4. Pamatojoties uz iegūto informāciju SIA „Relaks Tūre” (06.03.2007. sarunu protokols), SIA „Latvia Tours” (30.10.2006. vēstule Nr. LT06/633) un SIA „Jēkaba aģentūra” (vēstule Nr. 04/12/06-1) darbojas kā kompleksa tūrisma pakalpojumu sniedzēji. Visas trīs sabiedrības speciāli ir izdalījušas komplekso tūrisma pakalpojumu – eksotiskie ceļojumi.

1.5. Lai izvērtētu eksotisko ceļojumu pieprasījuma aizstājamību, jāņem vērā patērētāju viedoklis par eksotisko ceļojumu aizstājamību pēc to raksturojošām īpašībām, cenas un pielietojuma iespējām. Saskaņā ar šī lēmuma 1.3. apakšpunktā teikto, Konkurences padome secina, ka eksotisko ceļojumu nevar aizstāt ar ceļojumu, piemēram, uz Franciju, jo tajā nebūs tūristam vēlamā savdabīguma, mežonīgas dabas u.c. neikdienišķas lietas. Eksotisko ceļojumu neizvēlas potenciālie tūristi, kuri nevēlas savu atpūtu saistīt ar nezināmām aktivitātēm, kā arī tie, kuriem nav nepieciešams neparastu piedāvājumu klāsts. Cenas ziņā eksotiskais ceļojums ir dārgāks par ceļojumu uz Eiropas valstīm, piemēram, uz Franciju, Itāliju vai Zviedriju. Eksotiskais ceļojums prasa tūristam atšķirīgu sagatavošanos (piemēram, vakcināciju pret dažādām konkrētās zemes slimībām) nekā tā ir nepieciešama ceļojumam uz tuvākajām vai tālākajām Eiropas valstīm.

SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” piedāvā eksotiskos ceļojumus grupām, individuāliem tūristiem un korporatīviem klientiem. Šāda veida pakalpojumus attiecībā pret dažādām klientu grupām piedāvā arī daudzi citi kompleksā tūrisma operatori – kopskaitā 70 (11.12.2006. Latvijas Republikas Centrālās statistikas pārvaldes vēstule Nr. 71-12-673). No šiem kompleksā tūrisma operatoriem tikai apmēram 10 ir tādi, kuri veic gan tūrisma operatora, gan tūrisma aģentūras funkcijas, t.i. organizē arī grupām eksotiskos ceļojumus (piemēram, SIA „Impro ceļojumi”, SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours”, SIA „Jēkaba aģentūra”, SIA „Ansbergs”, SIA „AR-TUR”, SIA „Tūrisma aģentūra Kolumbs”), bet pārējie kompleksā tūrisma operatori pārdod eksotiskos ceļojumus galvenokārt individuālajiem tūristiem, kā arī pārdod SIA „Jēkaba aģentūra”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Relaks Tūre” piedāvātos eksotiskos ceļojumus grupām, kas tiek veidotas Latvijas tūristam (12.04.2007. SIA „Ansbergs” vēstule, 20.04.2007. SIA „Tūrisma aģentūra Kolumbs” vēstule Nr. 30/ID). Salīdzinot mājas lapās ievietoto eksotisko ceļojumu cenas, kuras piedāvā kompleksā tūrisma pakalpojumu operatori, kuri sniedz tūrisma pakalpojumus Latvijā ar SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra”

plānotiem līdzīgiem (ģeogrāfiskā, laika perioda, ceļojuma ilguma ziņā) eksotiskiem ceļojumiem, Konkurences padome secina, ka grupām organizēto ceļojumu cenas ir augstākas salīdzinot ar individuālo tūristu ceļojumu cenām. Jāatzīmē, ka individuālo tūristu ceļojumu skaits ir liels, jo izvēloties šāda veida ceļojumu, tūristam ir nepieciešams ieguldīt mazāk līdzekļu, bet savukārt tūrists pats uzņemas daļu pienākumu saistībā ar izvēlēto ceļojumu (piem., ierodoties konkrētajā valstī jāizvēlas ceļojuma maršruts, nebūs iespējams iegūt informāciju latviešu valodā) un šāda veida ceļošana sagādā zināmu diskomfortu. Ja tūrists izvēlas eksotisko ceļojumu, kuru organizē Latvijas tūroperators, kurš uzņemas pilnu atbildību par tūristu, tad arī attiecīgi šāds ceļojums ir dārgāks salīdzinot ar individuālo tūrista ceļojumu (galvenais sadārdzinājums ir grupas vadītāja no Latvijas darba samaksa).

Ņemot vērā iepriekš teikto, Konkurences padome secina, ka eksotiskais ceļojums individuālam tūristam varētu būt aizvietojams ar eksotisko ceļojumu klientam, kurš izvēlas ceļojumu grupā. Latvijas tūristam ir iespēja izvēlēties sev piemērotāko eksotisko ceļojumu, kā arī veidu, kā šo ceļojumu veikt.

Ņemot vērā iepriekš teikto, Konkurences padome secina, ka konkrētās preces tirgus ir *kompleksā tūrisma pakalpojums – eksotiskie ceļojumi*, kurā ietilpst individuālie un grupu ceļojumi.

Kompleksā tūrisma operatori, tai skaitā SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra”, savus kompleksā tūrisma pakalpojumus – eksotiskie ceļojumi - tūristam pārdod Latvijā. Nepastāv apstākļi, kas saimniecisko darbību konkrētas preces tirgū padarītu atšķirīgu tirgus dalībniekiem dažādos Latvijas reģionos. Tātad konkrētais *ģeogrāfiskais tirgus ir Latvijas teritorija*.

Konkrētais tirgus ir *kompleksā tūrisma pakalpojums – eksotisko ceļojumu sniegšana Latvijas teritorijā*.

1.6. Latvijas Republikas Statistikas pārvaldes statistikas datu krājumā „Tūrisms Latvijā 2005. gadā” ir apkopoti dati par Latvijas ceļotāju skaitu, kuri devušies uz ārzemēm, izmantojot tūrisma firmu pakalpojumus. Šajā datu apkopojumā ir izdalīti atsevišķi kontinenti, kuri Latvijas tūristam saistās ar eksotiku. Pamatojoties uz iepriekš minēto un no SIA „Relaks Tūre” (03.04.2007. vēstules Nr. 33), SIA „Latvia Tours” (03.04.2007. vēstules Nr. 07/215), SIA „Jēkaba aģentūra” (vēstules Nr. 10/04/07-1) un SIA „Impro ceļojumi” (27.02.2007. vēstules) iegūto informāciju, ir nosakāmas šo tirgus dalībnieku tirgus daļas atsevišķi organizētiem ceļojumiem pa kontinentiem, kā arī tirgus dalībnieku tirgus daļas organizētiem ceļojumiem kopumā uz eksotiskās zemēm.

Tabula Nr. 1 Latvijas ceļotāju skaits, kuri devušies uz eksotiskām zemēm 2004. un 2005. gadā.

Tirgus dalībnieki	Austrālija		Āzija		Āfrika		Amerika		Eksotiskās zemes	
	Tūristu skaits	Tirgus daļas (%)	Tūristu skaits	Tirgus daļas (%)	Tūristu skaits	Tirgus daļas (%)	Tūristu skaits	Tirgus daļas (%)	Tūristu skaits	Tirgus daļas (%)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Kop. tūr. skaits. 2004.g.	117	100	4954	100	17323	100	2507	100	2507	100

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
SIA „Latvia Tours”	48	41	168	3,4	216	1,25	130	5,2	562	2,3
SIA „Jēkaba aģentūra”	-		27	0,6	36	0,2	16	0,6	79	0,3
SIA „Relaks Tūre”	29	24,8	-		31	0,1			60	0,3
SIA „Impro ceļojumi”	-		154	3,1	436	2,5	155	6,2	745	3,0
Kop. tūr. sk. 2005.g.	128	100	8261	100	27057	100	5012	100	40458	100
SIA „Latvia Tours”	40	31	263	3,2	203	0,8	163	3,3	669	1,7
SIA „Jēkaba aģentūra”	20	15,6	129	1,6	36	0,1	16	0,3	201	0,5
SIA „Relaks Tūre”			66	0,8	31	0,1	108	2,2	115	0,3
SIA „Impro ceļojumi”			380	4,6	420	1,6	258	5,2	1058	2,6

Tabulā Nr. 1 attēlotie dati parāda, ka Latvijas tūristi gan 2004. gadā, gan 2005. gadā visvairāk ir ceļojuši uz Āfriku, bet vismazāk – uz Austrāliju.

Apkopotie dati tabulā Nr. 1 parāda, ka SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” eksotisko ceļojumu kopējā tirgus daļa 2004. gadā bija 2,9% un attiecīgi 2005. gadā – 2,5%.

SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” *eksotisko ceļojumu* organizēšanā aizņem ļoti mazas tirgus daļas (izņemot *eksotiskos ceļojumus* uz Austrāliju), kas liecina par to, ka šajā tirgū darbojas ļoti daudz tirgus dalībnieku (Latvijas Republikas Statistikas pārvaldes dati – 70 kompleksā tūrisma pakalpojumu operatori).

Lielās tirgus daļas, piedāvājot *eksotiskos ceļojumus* uz Austrāliju, SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra”, tiek skaidrotas ar to, ka uz Austrāliju arī kopskaitā ir devušies daudzkārt mazāk tūristu nekā uz pārējiem kontinentiem, kuri Latvijas tūristam ir saistīti ar eksotiku, un galvenokārt *eksotiskos ceļojumus* uz Austrāliju ir organizējuši SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra”. No lietas materiāliem izriet, ka ar Austrāliju saistīto *eksotisko ceļojumu* tirgus niša joprojām ir maz apgūta. No iegūtiem datiem ir redzams, ka EC-Kluba biedru kopējās tirgus daļas 2004. gadā ir lielākas par 2005. gada kopējām tirgus daļām, un tas liecina, ka tirgū 2005. gadā ir ienākuši jauni tirgus dalībnieki, par to

liecina arī tūristu skaita pieaugums, kuri izvēlas *eksotiskos ceļojumus*, bet esošo tirgus dalībnieku tirgus daļas nepalielinās, bet pat samazinās.

Jaunu tirgus dalībnieku ienākšanai konkrētajā tirgū nav nepieciešamas lielas investīcijas, nepastāv būtiskas administratīvas barjeras, kā arī nepastāv infrastruktūras neatbilstība.

2. SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” noslēgtās savstarpējās vienošanās

2.1. SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” 18.12.2003. noslēdza Sadarbības līgumu, ar kuru tiek izveidots EC-Klubs un noteiktas šī Kluba dalībnieku savstarpējās tiesības un pienākumi.

Konkurences padome 12.09.2006. ierosināja lietu Nr. 2092/06/09/12 uz SIA „Impro ceļojumi” 22.08.2006. iesnieguma pamata par Reklāmas likuma 3. panta pirmās daļas un 8. panta iespējamo pārkāpumu SIA „Jēkabu aģentūras” darbībā, izplatot reklāmu ar paziņojumu *eksotisko ceļojumu līderis*. Lietas izpētes gaitā notika saruna starp Konkurences padomes un SIA „Relaks Tūre” pārstāvjiem (16.10.2006.), kuras laikā Konkurences padomes pārstāvis saņēma SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” 18.12.2003. noslēgto Sadarbības līguma Nr. 1 kopiju. Lēmums šajā lietā tika pieņemts 06.12.2006.

Konkurences padome uz savas iniciatīvas pamata, izvērtējot lietā Nr. 2092/06/09/12 iegūto Sadarbības līgumu un citu iegūto informāciju 12.12.2006. ierosināja lietu Nr. p/06/05/21 par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. un 3. punkta iespējamo pārkāpumu SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” darbībā. Pēc lietas ierosināšanas SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” tika informēti par lietas ierosināšanas faktu, kā arī iegūta papildus informācija.

Konkurences padomes un SIA „Latvia Tours” pārstāvju tikšanās laikā 01.03.2007. SIA „Latvia Tours” pārstāve tai skaitā iesniedza SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” noslēgtās papildus vienošanās kopijas:

- 19.01.2004. vienošanos Nr. 1/04 Par Sadarbības līguma Nr. 1, noslēgta 2003. gada 18. decembrī, redakcionālām izmaiņām, ar kuru tiek atcelts Sadarbības līguma 1.1.2. apakšpunkts sakarā ar to, ka sadarbība šajā punktā nav realizēta, jo sadarbības prioritāte ir tūrisma pakalpojumu ar tirdzniecības zīmi EC-Klubs reklamēšanas un popularizēšanas pasākumi caur reklāmas bukletu, kā arī sadarbība on - line rezervēšanas sistēmas uzturēšanā, kā arī papildināts 2.4. apakšpunkts, izsakot to jaunā redakcijā.

- 03.03.2005. vienošanos Nr. 2/04 Par Sadarbības līguma Nr. 1, noslēgta 2003. gada 18. decembrī, redakcionālām izmaiņām, ar kuru tiek izteikta jauna 3.4. un 7.2. apakšpunktu redakcija, kā arī tiek svītrots 12.5. apakšpunkta pēdējais teikums.

Iepriekš minētās vienošanās kopijas iesniedza arī SIA „Relaks Tūre” 06.03.2007. Konkurences padomes un SIA „Relaks Tūre” pārstāvju tikšanās laikā.

Sadarbības līguma 1.1.2. apakšpunktā par līguma mērķi SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” norāda „veidot vienotu ekonomisko politiku Pakalpojumu pārdošanā, cenu politikā attiecībā ar klientiem un sadarbības partneriem, tai skaitā tūrisma aģentūrām”.

Sadarbības līguma 4.2. apakšpunktā ir noteikts, ka „Kluba biedriem ir saistoši Kluba pieņemtie lēmumi un viņi atbild (materiāli, morāli un citādi) par saistību neizpildīšanu.

Sadarbības līguma 5.1. apakšpunktā ir noteikts, ka „Kluba biedri patstāvīgi izstrādā kompleksos tūrisma pakalpojumus uz noteiktiem maršrutiem, izveido gada ceļojumu maršrutu kalendārus, kurus iesniedz izskatīšanai Kluba biedru sapulcē.”

Sadarbības līguma 5.2. apakšpunktā ir noteikts, ka „Kluba biedru sapulce koleģiāli izvērtē iesniegtos Kompleksos Tūrisma pakalpojumus (Tūrisma produktus) un pieņem lēmumu balsojot, atbilstoši līguma 5. punktam.”

Sadarbības līguma 5.3. apakšpunktā ir noteikts, ka „Katrs Kluba biedrs ir atbildīgs par to, lai viņa izstrādātais un Klubā akceptētais Kompleksais Tūrisma pakalpojums tiktu sagatavots un realizēts saskaņā ar šīs sadarbības līguma nosacījumiem un ievērojot LR normatīvo aktu prasības.”

Sadarbības līguma 6.1. apakšpunktā ir noteikts, ka „Kluba biedri apņemas rezervēt un pārdot ceļojumus paši un caur Tūrisma aģentūrām, balstoties uz noteiktām cenām, ko noteicis Tūrisma produkta izstrādātājs un kuras publicētas Kluba ceļojumu kalendārā.”

Sadarbības līguma 6.2. apakšpunktā ir noteikts, ka „Kluba biedri kopīgi izveido On-Line rezervēšanas sistēmu un apmaksā tās uzturēšanu.”

Sadarbības līguma 7.1. apakšpunktā ir noteikts, ka „Par katru nokomplektētu un sekmīgi izbrauktu ceļojumu Kluba biedri un tūrisma aģentūras saņem atlaidi, kuras lielumu nosaka Kluba biedri. Spēkā esošās atlaides apmērs Partneriem un tūrisma aģentūrām tiek paziņots savlaicīgi pirms katra darbības gada sākuma.”

Sadarbības līguma 8.1. apakšpunktā ir noteikts, ka „Biedri ir atbildīgi par saviem Kompleksajiem Tūrisma pakalpojumiem (Tūrisma produktiem), ietvertiem Kluba kalendārajā plānā un garantē to kvalitāti un izpildi noteiktos termiņos.

Sadarbības līguma 8.2. apakšpunktā ir noteikts, ka „Kluba biedrs strīdu ar klientu un/vai starpnieku (tūrisma operatoru, aģentu) risina LR normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā un Kluba biedra vainas dēļ raušos zaudējumus sedz uz sava rēķina.”

Sadarbības līguma 12.6.1. apakšpunktā ir noteikts, ka līguma uz tā noslēgšanas brīdi pielikumā ir „Aģenta līguma tipveida paraugs, kas ir šī līguma pielikums Nr. 1”.

2.2. SIA „Latvia Tours” 30.11.2006. vēstulē Nr. LT06/633 iesniedza informāciju, ka Sadarbības līguma mērķis bija kopīgi popularizēt savus un EC-Kluba biedru – tūroperatoru – patstāvīgi izstrādātos kompleksos tūrisma pakalpojumus. EC-Kluba vārds tika paredzēts kā tirdzniecības zīme nevis organizācijas nosaukums. Faktiskā sadarbība izvērās sekojošās jomās:

- a) kopīga kataloga izveide;
- b) rezervēšanas programmatūras (sistēmas) izveide;
- c) grupu komplektācija.

Bez tam SIA „Latvia Tours” skaidro, ka savus izstrādātos kompleksos ceļojumus vispirms pārdod paši, kā arī caur kluba biedriem un caur Tūrisma aģentūrām par cenām, ko patstāvīgi noteicis SIA „Latvia Tours”. SIA „Latvia Tours” kā EC-Kluba biedrs, tāpat SIA „Relaks Tūre” un SIA „Jēkaba aģentūra”, saglabā savu juridisko un ekonomisko patstāvību savā darbībā, tai skaitā, gan izstrādājot

kompleksos tūrisma pakalpojumus, gan izvēloties ceļojuma maršrutus, gan nosakot ceļojuma cenu, vadoties no ceļojuma pašizmaksas un tirgus konjunktūras.

01.03.2007. notika Konkurences padomes un SIA „Latvia Tours” pārstāvju tikšanās. Tikšanās laikā (01.03.2007. sarunu protokols) SIA „Latvia Tours” informēja par to, ka doma par šāda veida (EC-Kluba) veidošanu radās, pamatojoties uz Eiropas un pasaules praksi. Piemēram, Vācijas firmas T.U.I. sadarbība ar citām tūrisma pakalpojumu sniegšanas firmām tiek balstīta uz kopīgu katalogu veidošanu, lai veicinātu kompleksa tūrisma pakalpojumu pārdošanu. SIA „Latvia Tours” 19.03.2007. vēstulē Nr. LT07/185 iesniedza papildu informāciju par sadarbības formām starp tūrisma firmām savu pakalpojumu reklamēšanai un pārdošanai. Piemēram, „TCC – Network” firma juridiski ir reģistrēta Vācijā, bet tajā sadarbojas 22 firmas no dažādiem pasaules reģioniem. Šīs 22 firmas kopīgi finansē katalogu izdošanu, mājas lapas uzturēšanu, dalību starptautiskās tūrisma izstādēs un citas ar marketinga funkcijām saistītas darbības.

2.3. 06.03.2007. Konkurences padomes un SIA „Relaks Tūre” pārstāvju tikšanās laikā (06.03.2007. sarunu protokols) SIA „Relaks Tūre” informēja, ka savu darbību tūrisma pakalpojumu sniegšanā SIA „Relaks Tūre” ir uzsākusi 1999. gadā, bet ar komplekso tūrisma pakalpojumu – eksotiskie ceļojumi sniegšanu – 2002. gadā. Šādai kompleksā tūrisma pakalpojumu sniegšanai SIA „Relaks Tūre” pamudināja tūristu izteiktās vēlmes. Uzsākot organizēt šāda veida *eksotiskos ceļojumus*, SIA „Relaks Tūre” bija ļoti grūti nokomplektēt grupas ieplānotajam ceļojumam. *Eksotisko ceļojumu* izmaksas ir augstākas salīdzinājumā ar Eiropā organizētiem ceļojumiem, tādēļ arī ceļotāju loks ir mazāks. 2002. gadā SIA „Relaks Tūre” organizētos *eksotiskos ceļojumus* bieži nācās atcelt, jo nebija iespējams nokomplektēt grupas. Lai veicinātu komplekso tūrisma pakalpojumu pārdošanu, SIA „Relaks Tūre” izvērtēja Eiropas un pasaules praksi, kurā firmas vienojas par kopīgu ceļojumu vai arī citu produktu reklamēšanu un pārdošanu, piem., tūroperators Vācijā T.U.I. ir izveidojis kopīgu ceļojumu katalogu ar Zviedrijas firmu Tjarebörg. Pamatojoties uz iepriekš minēto praksi, radās doma par tūroperatoru SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” sadarbību konkrētā pakalpojuma reklamēšanā un pārdošanā.

2.4. 14.03.2007. Konkurences padomes un SIA „Jēkaba aģentūra” pārstāvju tikšanās (14.03.2007. sarunu protokols) laikā SIA „Jēkaba aģentūra” informēja par to, ka doma veidot komplekso tūrisma pakalpojumu rezervācijas sistēmu radās, ņemot par piemēru aviopārvadātāju asociācijas Amadeus rezervēšanas sistēmu, ar kuru SIA „Jēkaba aģentūra” (arī daudzām citām tūrisma aģentūrām Latvijā) ir noslēgts līgums par aviobiļešu rezervēšanu un izplatīšanu. SIA „Jēkaba aģentūra” (vēstulē Nr. 04/12/06-1) sniedza informāciju, ka izstrādā ceļojumus galvenokārt pārdošanai savā birojā. Bez tam šie ceļojumi tiek piedāvāti pārdošanai EC-Kluba biedriem, kā arī citām aģentūrām.

Katrs EC-Kluba biedrs savus patstāvīgi izstrādātos ceļojumus pirms kataloga veidošanas ievieto on-line sistēmā internetā. Galvenais ceļojuma vērtēšanas kritērijs ir piedāvātā ceļojuma atbilstība – pārlidojumam un pakalpojumu kvalitātei. On-line rezervēšanas sistēmā un reklāmas bukletā ceļojumi iet zem EC-Kluba zīmola. Bukletu un on-line rezervēšanas sistēmas izveidošanu un uzturēšanu EC-Kluba biedri organizē un apmaksā kopīgi. Kataloga veidošanu katru gadu uzņemas viens no EC-Kluba biedriem. EC-Kluba biedri informē, ka EC-Kluba līgums nav ne ekonomiski, ne

juridiski saistošs tā dalīborganizācijām un līdz ar to izvēle, kurus ceļojumus ievietot EC-Kluba katalogā, ir katra paša tirgus dalībnieka brīva izvēle.

2.5. On-line rezervācija ir pieejama visiem SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” aģentiem, kā arī citu tūrisma aģentūru aģentiem, kuri ir noslēguši Aģenta līgumu (06.03.2007. sarunu protokola ar SIA „Relaks Tūre” pielikums Nr. 4) un tiem tiek izsniegta parole, ar kuru aģenti var lietot on-line sistēmu. SIA „Relaks Tūre” ir noslēgusi 41 līgumu ar aģentiem (06.03.2007. sarunu protokola pielikums Nr. 3), kurā ir redzams, kādi ir faktiskie aģentu darba rezultāti. EC-Kluba kataloga veidošanai tiek izmantota on-line sistēma. Savukārt EC-Kluba katalogs tiek izmantots prezentācijai ikgadējā starptautiskajā izstādē „Balttour”. Pirmoreiz EC-Klubs kā tirdzniecības zīme tika prezentēta „Balttour 2004” (06.03.2007. sarunu protokola pielikums Nr. 1). SIA „Latvia Tours” informēja, ka ir noslēgusi sadarbības līgumus ar 46 aģentiem, kuri pārdod on-line rezervācijas sistēmā ievietotos eksotiskos ceļojumus (01.03.2007. sarunu protokols).

Bez tam on-line rezervācijas sistēmā EC-Kluba biedri ievieto savus plānotos eksotiskos ceļojumus visu gadu, piemēram, SIA „Jēkaba aģentūra” ir izvēlējusies 30. maijā jaunu ceļojumu, saskaņojusi to ar konkrētās valsts tūroperatoru, noteikusi ceļojuma cenu, tad SIA „Jēkaba aģentūra” to ievieto on-line rezervācijas sistēmā un šo ceļojumu aģenti var piedāvāt Latvijas tūristiem.

3. Iespējama aizliegta horizontālā vienošanās saskaņā ar Konkurences likuma 11. panta pirmo punktu

3.1. Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. punktā ir noteikts, ka „ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām.

3.2. Horizontāla vienošanās ir vienošanās, kuras, pretēji vertikālajām vienošanām, ir noslēgtas starp konkurentiem. SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” ir kompleksā tūrisma pakalpojumu – eksotiskie ceļojumi ražotājs un arī pārdevējs.

3.3. Ministru kabineta 25.04.2006. noteikumu Nr. 317 „Noteikumi par horizontālo sadarbības vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma” 1.1. apakšpunktā ir noteikts, ka horizontālās sadarbības vienošanās ir vienošanās starp esošiem vai potenciāliem konkurentiem par kopīgas darbības veikšanu, lai efektīvizētu saimniecisko darbību. Savukārt vienošanās par kopīgu preces standartu ir horizontālā sadarbības vienošanās, ar kuru saskaņā tirgus dalībnieki vienojas par kopīgām tehniskajām vai kvalitātes prasībām to pašreiz vai nākotnē ražotajai precei, piemērotajam ražošanas procesam vai metodei.

Saskaņā ar noteikumu 2. punktu, atsevišķas tirgus dalībnieku horizontālās sadarbības vienošanās tiek atbrīvotas no Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā minētajiem aizliegumiem. Saskaņā ar noteikumu 6.5. apakšpunktu tādas ir t.sk. vienošanās par kopīgu preces reklamēšanu vai citiem preces popularizēšanas pasākumiem, savukārt saskaņā ar 6.8. apakšpunktu tādas ir t.sk. vienošanās par kopīgu preces standartu.

EC-Kluba biedri Sadarbības līgumā par līguma mērķi apņemas ievērot komercētikas standartus un rīkoties saskaņā ar valstī pastāvošajām tiesību normām, kā arī šā līguma 6.6. apakšpunktā apņemas sevi publiski reklamēt kā Kluba biedrus un izmantot Kluba emblēmas.

Attiecībā uz noteikumu 6.5. apakšpunktā minēto horizontālo sadarbības vienošanos ir piemērojams noteikumu 7. punktā ietvertais nosacījums, kas nosaka, ka atbrīvojumu piemēro, ja iesaistīto tirgus dalībnieku kopējā tirgus daļa ar konkrēto vienošanos ietekmētajā konkrētajā tirgū nepārsniedz 15 %. Papildus tirgus daļām saskaņā ar Komisijas paziņojumu *Pamatnostādnes par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81. panta piemērojamību horizontālās sadarbības nolīgumiem*¹ būtiski ir konstatēt, ka vienošanās mērķis nav cenu politikas koordinēšana (144. punkts); un ka vienošanās pamats nav slepenas tirdzniecības informācijas apmaiņai vai tā neietekmē pušu galīgo izmaksu būtisku daļu (146. punkts).

Attiecībā uz noteikumu 6.8. apakšpunktā minēto horizontālo sadarbības vienošanos ir piemērojams noteikumu 15. punkts, kurš nosaka, ka atbrīvojumu piemēro neatkarīgi no tajā iesaistīto tirgus dalībnieku kopīgās tirgus daļas, izņemot gadījumu, ja šādas vienošanās rezultātā cits tirgus dalībnieks ir spiests atstāt konkrēto tirgu vai tiek apgrūtināta potenciāla tirgus dalībnieka iekļūšana kādā konkrētajā tirgū, vai vienošanās tieši vai netieši satur vismaz vienu no šādiem nosacījumiem:

1. vienošanās aizliedz pusēm attīstīt alternatīvu preces standartu vai pārdot preci, kura neatbilst kopīgajam standartam;

2. vienošanās piešķir personai ekskluzīvas tiesības pārbaudīt preces atbilstību standartam;

3. vienošanās dod iespēju pusēm kopīgi kontrolēt ražošanas procesu vai noteiktu ražošanas posmu, ierobežojot pušu iespējas konkurēt ar preču individuālajām pazīmēm.

Saskaņā ar Komisijas paziņojumu *Pamatnostādnes par Eiropas Kopienas dibināšanas līguma 81. panta piemērojamību horizontālās sadarbības nolīgumiem* attiecībā uz vienošanām par kopīgu preces standartu būtiski ir konstatēt, ka šīs vienošanās mērķis nav izslēgt faktiskos vai potenciālos konkurentus (165. punkts), vienošanās nepiešķir pusēm kopīgu kontroli pār ražošanu un/vai inovāciju un vienlaikus ietekmējot trešās personas, piemēram, standartizēto produktu piegādātājus vai pircējus (166. punkts), kā arī vienošanās neliedz pusēm izstrādāt citus standartus, kā arī realizēt produkciju, kas neatbilst konkrētajam standartam (167. punkts).

3.4. 06.03.2007. tikšanās laikā un 11.04.2007. vēstulē Nr. 35 SIA „Relaks Tūre” sniedza informāciju, kā tiek veidots kompleksā tūrisma pakalpojums – *eksotiskais ceļojums* un tā cena:

- konkrētās valsts tūroperators piedāvā ceļojumu katalogu SIA „Relaks Tūre”;
- no piedāvātā kataloga SIA „Relaks Tūre” izvēlas sev piemērotākos ceļojumus;
- pie ārzemju tūroperators piedāvātā ceļojuma (nodrošinātais serviss) cenas SIA

„Relaks Tūre” pievieno:

- a) aviobiļetes cenu;
- b) maksu par vīzām un to noformēšanu,

¹ Commission Notice Guidelines on the applicability of Article 81 of the EC Treaty to horizontal cooperation agreements (2001/C 3/02), *OJ C 3*, 6.1.2001, p. 2–30

- c) dienas naudu gidam – pavadonim,
- d) banku izdevumus,
- e) sakaru izdevumus,
- f) firmas sniegto pakalpojumu izmaksas (5-15%).

Ceļojumi pamatā tiek plānoti apmēram gadu iepriekš.

SIA „Relaks Tūre” praktizē sadarbību ar katras valsts vienu un to pašu tūroperatoru, ar kuru ir iepriekš bijusi laba sadarbība. Katru gadu SIA „Relaks Tūre” saņem attiecīgo katalogu ar tajā iekļautajām cenām, kuras pēc tam SIA „Relaks Tūre” attiecīgi izkalkulē Latvijas tūristiem.

3.5. 01.03.2007. tikšanās laikā SIA „Latvia Tours” informēja par to, ka SIA „Latvia Tours” veido eksotiskos ceļojumus uz Austrāliju un Ameriku. SIA „Latvia Tours” galvenokārt iepērk eksotiskos ceļojumus no ārzemju tūroperatoriem, kuri prezentē savus sagatavotos ceļojumus starptautiskās tūrisma izstādēs, kurās var iepazīties ar daudzu tūroperatoru sagatavotiem ceļojumu gada katalogiem.

19.03.2007. vēstulē Nr. LT07/185 SIA „Latvia Tours” iesniedza SIA „Latvia Tours” organizēto komplekso tūrisma pakalpojuma – eksotiskais ceļojums cenu veidošanas kārtību.

Kompleksā ceļojuma cena tiek veidota sekojoši:

- sadarbības partnera dotā cena;
- grupas vadītāja izmaksas;
- aviobiļetes cena;
- nodokļi, nodevas;
- konsulārie pakalpojumi;
- valūtas kursa svārstības;
- SIA „Latvia Tours” pakalpojumu maksa (no kuras aprēķina aģentu komisijas, reklāmas u.c. izdevumus).

Iepriekš minētās vēstules pielikumā ir cenu kalkulācijas SIA „Latvia Tours” organizētajiem eksotiskajiem ceļojumiem „Kanjonu tūre” un „Kuba”.

3.6. 14.03.2007. tikšanās laikā SIA „Jēkaba aģentūra” informēja par kompleksā tūrisma pakalpojuma – *eksotiskais ceļojums* veidošanu un cenas noteikšanu, kas ir šāda:

- starptautiskos tūrisma gadatirgos tiek atrasti SIA „Jēkaba aģentūra” interesējošo valstu tūrisma aģenti un tiek veiktas pārrunas par konkrēta ceļojuma veidošanu;

- SIA „Jēkaba aģentūra” izvēlas konkrētu valsti un sastāda sev vēlamo maršrutu, sadzīves apstākļus, t.sk. ēdināšanu, ekskursijas, gida pakalpojumus, un šo pasūtījumu nosūta konkrētās valsts tūroperatoram ar konkrētiem ceļojuma grafikiem nākošajam gadam;

- ārzemju partneris atsūta savu cenu par konkrēto ceļojumu (16 - 20 tūristu grupai) un konkrētu summu vienam tūristam;

- pie ārzemju tūroperatora plānotajām izmaksām SIA „Jēkaba aģentūra” pieskaita;

- 1) aviobiļetes cena pluss lidostu nodokļi;
- 2) konkrētās valsts vīzas izmaksas;
- 3) grupas vadītāja izmaksas;
- 4) SIA „Jēkaba aģentūra” peļņas procentus (10 – 15).

Pirms galīgās konkrētā ceļojuma cenas noteikšanas plānotā cena tiek salīdzināta ar citu tirgus dalībnieku Latvijā līdzīga ceļojuma cenu un, ja nepieciešams, tiek samazināts peļņas procents, tādējādi nodrošinot tūristu ieinteresētību pirkt SIA „Jēkaba aģentūra” izveidotos ceļojumus.

Tūroperatoru kompleksā tūrisma pakalpojuma cenas pamatā ir ārzemju tūroperatora noteiktā maksa par konkrēto pakalpojumu, kurai Latvijas tūroperators pievieno pārējās mainīgās izmaksas, kas nepieciešamas ceļojuma organizēšanai no Latvijas. Kopējās kompleksā tūrisma pakalpojuma – eksotiskais ceļojums izmaksas Latvijas tūroperatora aprēķinos ir atkarīgas no aviobiļešu cenām (atlaides, iespējas izvēlēties aviopārvadātāju konkrētam maršrutam), valūtas kursa svārstībām, kā arī citām mainīgām izmaksām. Eksotiskā ceļojuma plānoto cenu izmaiņas ietekmē:

- 1) tūristu skaits grupā;
- 2) aviokompāniju noteikumi, kas nosaka konkrētu iemaksu (atkarībā no aviokompānijas) 7 dienas pēc piedāvājuma saņemšanas. Ne vienmēr firma ir gatava riskēt un apmaksāt biļetes, ja nav nokomplektēta konkrētā ceļotāju grupa;
- 3) lidostu nodokļu izmaiņas.

3.6. Konkurences padome izanalizēja EC-Kluba biedru organizēto eksotisko ceļojumu, t.i. SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” veidoto komplekso tūrisma pakalpojumu cenu veidošanu un secina, ka:

a) EC-Kluba biedri katrs patstāvīgi nosaka savu plānoto eksotisko ceļojumu vairumtirdzniecības cenu un šos savus organizētos ceļojumus ar katra biedra noteikto cenu ievieto on-line rezervācijā;

b) šos on-line rezervācijā ievietotos eksotiskos ceļojumus pārdod gan EC-Kluba biedri aģenti, gan aģenti, ar kuriem ir noslēgti Aģentu līgumi.

29.03.2007. notika tikšanās ar SIA „Relaks Tūre” ceļojumu konsultanti, kura darbojas ar on-line rezervācijas sistēmu un pārdod SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” on-line sistēmā ievietotos eksotiskos ceļojumus. Līgumu konkrētam ceļojumam SIA „Relaks Tūre” ceļojumu konsultante slēdz kā tiesīga un attiecīgi pilnvarota vai nu tūroperatora SIA „Latvia Tours”, vai tūroperatora SIA „Jēkaba aģentūra” vārdā. Samaksu par konkrēto ceļojumu, kuru SIA „Relaks Tūre” ceļojumu konsultante ir noslēgusi, piem., SIA „Jēkaba aģentūra” vārdā, saņem SIA „Relaks Tūre”. Pēc tam SIA „Jēkaba aģentūra” piestāda SIA „Relaks Tūre” rēķinu un tad SIA „Relaks Tūre” pārskaita maksu par ceļojumu SIA „Jēkaba aģentūra”, pie kam ieturot komisijas procentus.

3.7. 02.11.2006. „Nolikumā par SIA „Relaks Tūre” ceļojumu iedalījumu” 5. punktā ir noteikts „Aģentu ceļojums SIA „Relaks Tūre” ir aģenta statusā. Pārdodot citu tūroperatoru ceļojumus, SIA „Relaks Tūre” saņem komisijas maksu. Ar katru tūroperatoru ir noslēgts līgums par komisijas procentiem. SIA „Relaks Tūre” no klienta saņem naudu pirms ceļojuma atbilstoši līguma vai rezervācijas nosacījumiem, rēķinu. Rēķins var būt arī priekšapmaksa (avanss) vai galīgais norēķins”.

3.8 SIA „Jēkaba aģentūra” 25.01.2007. vēstulē Nr. 25/01/07-1 iesniegtā informācija apkopota tabulā Nr. 2.

Tabula Nr. 2 SIA „Jēkaba aģentūra” noorganizētie eksotiskie ceļojumi 2003. – 2006. gadam

	Valsts (ceļojuma nosaukums)	Ceļojuma laika	Ceļojuma.	Ceļojuma
--	-----------------------------	----------------	-----------	----------

1	2	periods 3	cena (latos) 4	ilgums (dienas) 5
1.	Peru	26.10.-08.11.03.	1875,-	14
1	2	3	4	5
2.	Peru	31.10.-14.11.04.	1875,-	15
3.	Peru-(inku impērijas. šūpulis)	30.10.-03.11.05.	1985,-	15
4.	Peru	28.10.-11.11.06.	2266,-	15
1.	Jordānija, Sīrija, Libāna (Austrumu noslēpums)	28.11.-07.12.03.	955,-	10
2.	Jordānija, Sīrija, Libāna (Austrumu noslēpums)	25.11.-04.12.04.	975,-	10
1.	Taizeme (orhideju un smaidu zeme)	18.12.-30.12.04.	899,-	13
2.	Taizeme (orhideju un smaidu zeme)	21.03.-03.04.05	745,-	13
3.	Taizeme (orhideju un smaidu zeme)	30.01.-12.02.06.	804,-	14
4.	Taizeme (orhideju un smaidu zeme)	20.02.-05.03.06.	777,-	14
5.	Taizeme (orhideju un smaidu zeme)	20.03.-30.03.06.	737,-	11
6.	Taizeme(sasniedzamā paradīze)	16.10.-25.10.06.	877,-	10
10.	Taizeme (sasniedzamā paradīze)	08.11.-22.11.06.	899,-	15
11.	Taizeme (sasniedzamā paradīze)	12.11.-26.11.06.	899,-	15
12.	Taizeme (sasniedzamā paradīze)	19.11.-03.12.06.	899,-	15
13.	Taizeme (salu kruīzs)	04.12.-17.12.06.	999,-	14
14.	Taizeme –(paradīze ģimenei)	14.08.-24.08.06.	794,-	11
1.	Taizeme	17.04.-27.04.06.	558,-	11
2.	Taizeme	24.04.-04.05.06.	558,-	11
3.	Taizeme	01.05.-11.05.06.	558,-	11
4.	Taizeme	07.08.-17.08.06.	558,-	11
5.	Taizeme	11.09.-21.09.06.	645,-	11
6.	Taizeme	02.10.-12.10.06.	577,-	11
7.	Taizeme	09.10.-19.10.06.	650,-	11
1.	Ķīna, Honkonga	15.09.-28.09.05.	1449,-	14
2.	Ķīna un Honkonga	15.09.-28.09.06.	1495,-	14
1.	Indija, Nepāla	21.10.-06.11.05.	1395,-	17
2.	Indija, Nepāla	27.09.-11.10.06.	1495,-	15
1.	Laosa, Kambodža, Vjetnama - Indoķīnas ceļos	10.04.-27.04.06.	1655,-	18
2.	Laosa, Kambodža, Vjetnama - Indoķīnas ceļos	13.11.-26.11.06.	1650,-	14

SIA „Relaks Tūre” 06.02.2007. vēstulē iesniegtā informācija apkopota tabulā Nr. 3.

Tabula Nr. 3. SIA „Relaks Tūre” noorganizētie eksotiskie ceļojumi 2003. – 2006. gadam.

Nr	Valsts (ceļojuma nosaukums)	Ceļojuma laika periods 3	Ceļojuma. cena (latos) 4	Ceļojuma ilgums (dienas) 5
1	2	3	4	5
1.	Venecuēla un Tabago	9.11.- 22.11.03.	1920,-	14
2.	Venecuēla	11.11.05.	1680,-	

1.	Sicīlija	18.09.04.	665,-	
2.	Sicīlija (18.09.04.)	18.09.04.	659,50	
1	2	3	4	5
1.	Transāfrika	17.02.06	3415,-	
2.	Transāfrika	08.03.06.	3465,-	
1.	Kostarika	29.10.05.	1770,-	
2.	Kostarika	05.03.-20.03.06.	2230,-	16
1.	Rio karnevāla ritmi	18.02.06.	2520,-	
2.	Argentīna un Brazīlija	30.10.-16.11.06.	2505,-	18
1.	Čīle	28.10. – 10.11.03.	1830,-	14
2.	Kur palikusi Birma?	19.11.04.	1440,60	
3.	Baobabu un lemūru zemē	17.11.04.	2199,77	
4.	Fidži un Raratonga sala	26.12.04.	2410,-	
5.	Meksika	08.03.06.	1895,-	
6.	Japāna	16.04.05.	2830,-	
7.	Jaunais gads Argentīnā	25.12.-07.01.07.	4860,-	14
8.	ASV un Islande	17.07.-26.07.06.	1735,-	10
9.	Malaizija	03.11.-16.11.06.	1885,-	14

SIA „Latvia Tours” 25.01.2007. vēstulē Nr. LT07/062 iesniegtā informācija apkopota tabulā Nr. 4.

Tabula Nr. 4. SIA „Latvia Tours” noorganizētie eksotiskie ceļojumi 2003. - 2006. gadam.

Valsts (nosaukums)	Ceļojuma ilgums	Cena (latos)	Ceļojuma dienu skaits
ASV Lielā Kanjonu tūre	13.10.-28.10.06.	2299,-	16
Austrālija Gandrīz viss par Austrāliju	13.11.-29.11.06.	2712,14	17
Kuba Jaunais gads kubiešu ritmos	23.12.-03.01.07.	3923,-	12

3.9. Pamatojoties uz 27.02.2007. SIA „Impro ceļojumi” iesniegto informāciju par SIA „Impro ceļojumi” organizētajiem *eksotiskajiem ceļojumiem*, Konkurences padome salīdzināja EC-Kluba biedru (SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours”, SIA „Jēkaba aģentūra”) un SIA „Impro ceļojumi”, kura ir lielākā Latvijas tūroperatore eksotisko ceļojumu organizēšanā un pārdošanā, piedāvāto eksotisko ceļojumu cenas.

Konkurences padome secināja, ka nevar veikt objektīvu EC-Kluba biedru un SIA „Impro ceļojumi” piedāvāto ceļojumu cenu salīdzināšanu, jo šie ceļojumi nav identiski pēc tajos iekļauto pakalpojumu skaita, kvalitātes, EC-Kluba biedru piedāvātām eksotisko ceļojumu vietām, tomēr cenas ir līdzīgas ar SIA „Impro ceļojumi” piedāvāto ceļojumu cenām, kura piedāvā salīdzinoši vairāk eksotiskos ceļojumus tūristiem Latvijā nekā EC-Kluba biedri kopā (šā lēmuma tabula Nr. 1). Tā kā EC-Kluba biedri organizē ļoti maz eksotiskos ceļojumus, kuri savstarpēji konkurē, t.sk. ar konkurentiem, kuri nav kluba biedri, tad, ņemot vērā esošo situāciju tirgū, ir

salīdzinoši neliela iespējamība EC-Kluba biedru starpā vienoties par cenu veidošanu un noturēt šādu cenu.

3.10. SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” tirgus daļas komplekso tūrisma pakalpojumu – eksotiskie ceļojumi tirgū nepārsniedz 15 %.

Vienošanās atbilst atļautam sadarbības līgumam starp konkurentiem. Konkurences padome nav konstatējusi faktus, kas liecinātu par horizontālo karteļa vienošanos.

3.11. Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome secina, ka lietā nav iegūti pierādījumi, kas liecinātu, ka organizējot un pārdodot kompleksos tūrisma pakalpojumus – eksotiskie ceļojumi tūristiem Latvijā, EC-Kluba biedru SIA „Latvia Tours”, SIA „Relaks Tūre” un SIA „Jēkaba aģentūra” darbībās būtu saskatāmas Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. punktā iespējamā pārkāpuma pazīmes.

4. Iespējama aizliegta vertikālā vienošanās saskaņā ar Konkurences likuma 11. panta pirmo punktu

4.1. Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. punktā ir noteikts, ka „ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās par tiešu vai netiešu cenu vai tarifu noteikšanu jebkādā veidā vai to veidošanas noteikumiem, kā arī par tādas informācijas apmaiņu, kura attiecas uz cenām.

4.2. Vertikāla vienošanās saskaņā ar Ministru kabineta 27.04.2004. noteikumiem Nr. 434 Par vertikālo vienošanos atbrīvošanu no Konkurences likuma 11. panta pirmajā daļā noteiktā vienošanās aizlieguma 1.9. apakšpunktu ir „vienošanās, kuru noslēguši divi vai vairāki tirgus dalībnieki, no kuriem katrs veic saimniecisko darbību atšķirīgā preču ražošanas vai izplatīšanas līmenī, un kura attiecas uz preču pirkšanas vai pārdošanas noteikumiem”.

4.3. Kā jau norādīts lēmuma 3.2. apakšpunktā SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” ir kompleksā tūrisma pakalpojumu ražotājs un arī pārdevējs, pie kam SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” darbojas kā aģenti, kas pārdod katrs savu organizēto eksotisko ceļojumu un EC-Kluba biedru organizētos eksotiskos ceļojumus. Līdz ar to apskatot konkrēto aģenta līgumus un no tā izrietošās saistības, aģenta līgums ietver vertikālu vienošanos – tā ir vienošanās starp pakalpojuma izstrādātāju un tā izplatītāju.

4.4. Komisijas paziņojuma *Pamatnostādnes vertikālo ierobežojumu jomā*² (turpmāk – Vadlīnijas) 13. punkts nosaka, ka „īstu pārstāvniecības vienošanos gadījumā 81. panta pirmo daļu [pēc būtības tiesiskais regulējums analogs Konkurences likuma 11. panta pirmajai daļai] nepiemēro saistībām, kas jāpilda aģentam attiecībā uz līgumiem, kas apspiesti un/vai noslēgti pasūtītāja [pilnvaru devēja] uzdevumā. (...) Veicot novērtējumu, šajā sakarā nav būtiski, vai aģents darbojas viena vai vairāku pasūtītāju [pilnvaru devēju] uzdevumā.”

Saskaņā ar Vadlīniju 14. un 15. punktu novērtējot aģenta līguma īstumu būtiski ir vai aģents uzņemas finansiālus un komerciālus riskus, pieļaujams, ka aģents uzņemas nelielu risku. Saskaņā ar Vadlīniju 16. punktu aģents līgumu parasti uzskata par īstu, ja:

² Commission notice Guidelines on Vertical Restraints (2000/C 291/01), OJ C 291, 13.10.2000, p. 1–44

1) aģents pilnvaru devēja vārdā slēdz darījumus vai realizē ar šādiem darījumiem saistītās darbības;

2) aģentam nepieder pirktais vai pārdotās preces, aģents pats nesniedz līguma, kas noslēgts pilnvarojuma ietvaros, pakalpojumus;

3) aģents nepiedalās to izmaksu segšanā, kas saistītas ar līguma preču vai pakalpojumu piegādi/ pirkšanu;

4) aģentam nav tieši vai netieši jāiegulda līdzekļi tirdzniecības veicināšanā, piemēram, papildinot pilnvaru devēja reklāmas budžetu,

5) aģents uz sava rēķina vai riska neuztur līguma preču krājumus, tajā skaitā krājumu finansēšanas izmaksas un krājumu zaudējumu izmaksas, un var nosūtīt nepārdotās preces atpakaļ pasūtītājam bez maksas, ja vien aģents nenes atbildību par kļūmēm (piemēram, pietiekamu drošības pasākumu neievērošanu, lai nepieļautu krājumu zaudēšanu);

6) aģents neveic konkrētajam tirgum raksturīgus ieguldījumus iekārtās, telpās vai personāla apmācībā;

7) aģents neuzņemas atbildību attiecībā uz trešajām personām par pārdotās preces radītajiem zaudējumiem, ja vien šajā sakarā nenes atbildību par kļūmēm;

8) neuzņemas atbildību par līguma nepildīšanu no pilnvaru devēja puses.

Pie tam saskaņā ar Vadlīniju 17. punktu minētais uzskaitījums nav pilnīgs, kā arī, ja aģentam radušies viens vai vairāki minētie riski vai izmaksas, tomēr var piemērot 81. panta pirmo daļu tāpat kā citu vertikālo vienošanos gadījumos.

4.5. Izvērtējot Sadarbības līguma nosacījumus un tam pievienoto Aģenta līguma tipveida paraugu, iesniegtos EC-Kluba biedru tipveida un reāli parakstītos tūrisma pakalpojuma līgumus un citu iegūto informāciju (lietas materiāli: 1. sējuma 22.-30. lp., 118.-132. lp., 2. sējuma 54.-61. lp.), šī lēmuma 3.6 un 3.7. apakšpunktos norādīto, secināms, ka EC-Kluba biedrs aģents neuzņemas atbildību par EC-Kluba biedra tūroperatora sniegto pakalpojumu vairāk kā to paredz īsts aģenta līgums. Attiecībā uz pakalpojuma popularizēšanas izmaksām, kas saskaņā ar Sadarbības līgumu ir kopīgas EC-Kluba biedriem, secinām, ka šīs izmaksas ir uzskatāmas par katra biedra kā tūroperatora izstrādātā produkta izplatīšanas veicināšanas izmaksām. Tas pats attiecināms uz ieguldījumiem, kas saistīti ar pakalpojuma sniegšanas nodrošināšanu, ņemot vērā, ka aģents ir juridiska persona. Līdz ar to fakts, ka tūrooperators EC-Kluba biedrs nosaka sava pakalpojuma tālākpārdošanas cenu citam EC-Kluba biedram, kurš tai skaitā izplata konkrēto pakalpojumu un informācija par šīs preces cenu ir pieejama EC-Kluba biedriem, nav vērtējams kā Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas pārkāpums.

5. Iespējama aizliegtā horizontālā vienošanās saskaņā ar Konkurences likuma 11. panta trešo punktu

5.1. Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 3. punktā ir noteikts, ka „ir aizliegtas un kopš noslēgšanas brīža spēkā neesošas tirgus dalībnieku vienošanās, kuru mērķis ir konkurences kavēšana, ierobežošana vai deformēšana Latvijas teritorijā, to skaitā vienošanās par: (...)”

3) tirgu sadali, ņemot vērā teritoriju, pircējus, piegādātājus vai citus nosacījumus (...)”.

5.2. On-line rezervācijas sistēmā, kuru 16.10.2006. iesniedza SIA „Relaks Tūre”, ir redzams, ka EC-Kluba biedri plāno ceļojumus katrs uz savu konkrēto valsti. Iesniegtā informācija no EC-Kluba biedriem (SIA „Jēkaba aģentūra” vēstule Nr. 04/12/06-1, SIA „Relaks Tūre” 06.02.2007. vēstule) liecina par to, ka EC-Kluba biedri veido eksotiskos ceļojumus neatkarīgi no partnera veidotā ceļojuma. Pamatā katrs EC-Kluba biedrs plāno ceļojumus uz tām valstīm, kurās katrs ir izveidojis savu maršrutu un nodibinājis kontaktus ar konkrētās valsts tūroperatoru. Piemēram, SIA „Jēkaba aģentūra” organizē ceļojumus galvenokārt uz Āzijas valstīm (Taizeme, Ķīna), kā arī uz Amerikas kontinentu (Peru), SIA „Relaks Tūre” - galvenokārt uz Amerikas kontinentu (Brazīlija, Venecuēla, Argentīna), kā arī uz Āfrikas (Transāfrika) un Āzijas (Japāna, Malaizija) valstīm, SIA „Latvia Tours” – galvenokārt uz Amerikas un Austrālijas kontinentiem. Iesniegtā informācija liecina par to, ka eksotiskie ceļojumi tiek plānoti arī tā, ka viens EC-Kluba biedrs organizē eksotiskos ceļojumus, kuri konkurē ar cita EC-Kluba biedra organizēto ceļojumu, piemēram, 17.11.2004. SIA „Jēkaba aģentūra” organizēja ceļojumu „Baobabu un lemuru zeme”, bet 24.09.2004. SIA „Relaks Tūre” organizēja ceļojumu „Madagaskara - lemuru un baobabu zeme”. 05.03. 2007. SIA „Relaks Tūre” organizēja ceļojumu „Singapūra, Kualalumpura un Malaizija” un, kaut gan nebija pilna grupa (9 tūristi), šo ceļojumu neatcēla (01.03.2007. Konkurences padomes un SIA „Relaks Tūre” pārstāvju tikšanās - sarunu protokols). 18.03.2007. SIA „Jēkaba aģentūra” plānoja ceļojumu „Singapūra, Kualalumpura un Malaizija” ar nedaudz atšķirīgu ceļojuma programmu, bet bija spiesti atcelt šo ceļojumu, jo nebija iespējams nokomplektēt grupu (14.03.2007. Konkurences padomes un SIA „Jēkaba aģentūra” pārstāvju tikšanās – sarunu protokols). No šiem piemēriem Konkurences padome secina, ka EC-Kluba biedri katrs plāno ceļojumus neatkarīgi no pārējo EC-Kluba biedru plānotajiem maršrutiem un ceļojuma ģeogrāfiju nosaka tūristu pieprasījums.

5.3. Bez tam Konkurences padome iepazīnās arī ar citu Latvijas tūroperatoru piedāvātajiem eksotiskiem ceļojumiem un secināja, ka katrs no tiem cenšas veidot sev izdevīgākus ceļojumu maršrutus, ņemot vērā konkurentu aizņemtās tirgus nišas. Piemēram, SIA „Impro ceļojumi”, kaut gan ir no 2003. – 2006. gadam noorganizējuši ievērojami vairāk eksotisko ceļojumu nekā EC-Kluba biedri kopā, ir ļoti maz līdzīgu ceļojumu, kādus no 2003. – 2006. gadam ir organizējuši EC-Kluba biedri (piem., uz Austrāliju nav neviena grupu ceļojuma).

5.4. Salīdzinot EC-Kluba biedru iesniegto informāciju par ceļojumu on-line rezervācijas sistēmā ievietotajiem plānotajiem un realizētajiem ceļojumiem Konkurences padome secina, ka gandrīz puse plānoto ceļojumu nav realizēti. Piemēram, SIA „Relaks Tūre” (06.02.2007. vēstulē) sniedza informāciju, ka 2003. gadā no 12 plānotajiem ceļojumiem atcēla 7 ceļojumus, 2004. gadā no 6 - atcēla 4 ceļojumus, 2005. gadā no 6 – atcēla 2 ceļojumus, 2006. gadā no 10 – atcēla 3 ceļojumus. SIA „Latvia Tours” (03.04.2007. vēstulē Nr. LT07/215) sniedza informāciju, ka 2004. gadā no 4 plānotajiem ceļojumiem atcēla 4 ceļojumus, 2005. gadā no 4 – atcēla 4, 2006. gadā no 3 - neatcēla nevienu un SIA „Jēkaba aģentūra” (14.04.2007. vēstulē Nr. 14/04/07-1) sniedza informāciju, ka 2004. gadā no 11 plānotajiem ceļojumiem atcēla 7 ceļojumus, 2005. gadā no 14 – atcēla 6 ceļojumus, 2006. gadā no 11 plānotajiem - atcēla 4 ceļojumus. Šādu situāciju SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” skaidro ar eksotisko ceļojumu augstām

izmaksām, un to, ka Latvijā ir maz tūristu, kas var atļauties šādus ceļojumus, tādēļ ir grūti nokomplektēt plānotiem eksotiskiem ceļojumiem grupas (šā lēmuma 4.11. apakšpunkts). Salīdzinot 2006. gadā plānoto un realizēto eksotisko ceļojumu skaitu ar 2005., 2004. gada plānoto un realizēto eksotisko ceļojumu skaitu, Konkurences padome secina, ka 2006. gadā atcelto eksotisko ceļojumu skaits ir samazinājies salīdzinot ar 2004. un 2005. gadu.

5.5. Ņemot vērā iepriekš minēto, Konkurences padome secina, ka organizējot komplekso tūrisma pakalpojumu - eksotiskais ceļojumus, EC-Kluba biedru SIA „Latvia Tours”, SIA „Relaks Tūre” un SIA „Jēkaba aģentūra” darbībā nav saskatāma Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 3. punkta iespējamā pārkāpuma pazīmes.

6. Lietā iesaistīto pušu viedokļi

Ar lietā esošiem materiāliem iepazinās SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” pārstāvji. Minēto tirgus dalībnieku pārstāvji neiesniedza iebildumus par lietā esošiem materiāliem. SIA „Relaks Tūre” pārstāvis neieradās iepazīties ar lietā esošiem materiāliem.

Ņemot vērā iepriekš minēto un pamatojoties uz Konkurences likuma 8. panta pirmās daļas 4. punktu, kā arī 11. panta 1. un 3. punktu Konkurences padome

nolēma:

izbeigt lietas Nr. p/06/05/21 izpēti par Konkurences likuma 11. panta pirmās daļas 1. un 3. punktu iespējamo pārkāpumu SIA „Relaks Tūre”, SIA „Latvia Tours” un SIA „Jēkaba aģentūra” darbībā.

Saskaņā ar Konkurences likuma 8. panta otro daļu Konkurences padomes lēmumu var pārsūdzēt Administratīvajā rajona tiesā viena mēneša laikā no lēmuma spēkā stāšanās dienas.

Priekšsēdētāja

I. Jaunzeme